

Akt poświadczenia dziedziczenia czyli jak nabyć spadek u notariusza?

(stan prawny na dzień 08.09.2016 r.)

W poprzednich wpisach przybliżaliśmy procedurę postępowania o stwierdzenie nabycia praw do spadku w sądzie. Jednak wielu z nas odczuwa strach przed sądem i tu pojawia się pytanie: Czy nie można tego jakoś załatwić bez sądu?

Otóż da się załatwić formalności związane ze spadkiem bez konieczności wszczynania postępowania sądowego. Można to zrobić przy udziale notariusza.

Jednak w tej sytuacji musimy pamiętać o jednej bardzo ważnej rzeczy tj. do **notariusza muszą udać się wszyscy tzw. zainteresowani** tj. spadkobiercy wchodzący w grę jako spadkobiercy ustawowi lub testamentowi (odrzućcie spadek lub zapisu windykacyjnego oraz uznanie za niegodnego powoduje utratę statusu osoby zainteresowanej) oraz być zgodni co do osób, które są spadkobiercami oraz co do przypadających im udziałów. Bez spełnienia tego warunku notariusz nie sporządzi protokołu dziedziczenia a następnie aktu poświadczenia dziedziczenia. W/w przypadek nie jest jedynym, w którym notariusz może odmówić sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. Notariusz odmawia sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia także w następujących przypadkach:

- 1) w stosunku do spadku został już uprzednio sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia lub wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku,
- 2) w toku sporządzania protokołu dziedziczenia ujawnią się okoliczności wskazujące, że przy jego sporządzeniu nie były obecne wszystkie osoby, które mogą wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi lub testamentowi, lub też osoby, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne, albo istnieją lub istniały testamenty, które nie zostały otwarte lub ogłoszone,
- 3) w sprawie brak jurysdykcji krajowej.

Jak wygląda nabycie spadku u notariusza, opiszemy w 5 krokach:

1. kontakt z notariuszem i umówienie terminu

Jak wspomnieliśmy powyżej u notariusza muszą się stawić wszystkie osoby, które wchodzi w grę jako spadkobiercy, warto więc ustalić taki termin, który będzie pasował wszystkim.

2. Zebranie potrzebnych dokumentów

Przed udaniem się do notariusza powinniśmy zadbać o zebranie następujących dokumentów: odpis aktu zgonu spadkodawcy, odpisy aktów stanu cywilnego osób powołanych do spadku oraz innych dokumentów, które notariusz uzna za konieczne, a które mają wpływ na ustalenie praw do spadku. Bez nich niestety notariusz nie będzie mógł sporządzić aktu poświadczenia dziedziczenia.

3. Protokół poświadczenia dziedziczenia

Zanim notariusz sporządzi właściwy akt poświadczenia dziedziczenia sporządzany jest najpierw tzw. protokół dziedziczenia. Protokół dziedziczenia tak jak wspomniano powyżej sporządzany jest przy udziale wszystkich osób, jakie mogą wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi bądź testamentowi. Przystępując do spisania protokołu dziedziczenia notariusz poucza osoby biorące

udział w spisywaniu protokołu o obowiązku ujawnienia wszelkich okoliczności objętych treścią protokołu oraz o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

W protokole dziedziczenia zamieszcza się w szczególności:

- 1) zgodne żądanie poświadczenia dziedziczenia złożone przez osoby biorące udział w spisywaniu protokołu,
- 2) oświadczenia o istnieniu lub nieistnieniu osób, które wyłączałyby znanych spadkobierców od dziedziczenia lub dziedziczyłyby wraz z nimi,
- 3) oświadczenia o znanych testamentach spadkodawcy lub braku takich testamentów,
- 4) oświadczenia, że w odniesieniu do spadku nie zostało uprzednio wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku i nie toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku ani nie został sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia,
- 5) oświadczenia, czy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne oraz który spośród spadkobierców powołanych do spadku z ustawy odpowiada warunkom przewidzianym do dziedziczenia gospodarstwa rolnego,
- 6) oświadczenia o obywatelstwie i miejscu zwykłego pobytu spadkodawcy w chwili śmierci,
- 7) oświadczenia, czy były składane oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku lub zapisu windykacyjnego, czy zostało wydane orzeczenie dotyczące niegodności spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, oraz czy były zawierane umowy z przyszłym spadkodawcą w przedmiocie zrzeczenia się dziedziczenia po nim,
- 8) wzmiankę o pouczeniu przez notariusza o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Jeżeli od dnia otwarcia spadku nie upłynęło sześć miesięcy, w protokole dziedziczenia umieszcza się także oświadczenia spadkobierców o prostym przyjęciu spadku lub przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza albo o odrzuceniu spadku, chyba że oświadczenia tej treści zostały już przez spadkobierców uprzednio złożone. Wówczas w protokole zamieszcza się wzmiankę o dacie, miejscu i treści złożonych przez poszczególnych spadkobierców oświadczeń. Przepisy te stosuje się także do oświadczeń osób, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne.

4. Akt poświadczenia dziedziczenia

Po spisaniu protokołu dziedziczenia notariusz sporządza akt poświadczenia dziedziczenia, jeżeli nie ma wątpliwości co do istnienia jurysdykcji krajowej, treści właściwego prawa obcego, osoby spadkobiercy i wysokości udziałów w spadku, a w przypadku, gdy spadkodawca uczynił zapis windykacyjny – także co do osoby, na której rzecz spadkodawca uczynił zapis windykacyjny, i przedmiotu zapisu.

Akt poświadczenia dziedziczenia składa się z następujących elementów:

- 1) dzień, miesiąc i rok oraz miejsce sporządzenia aktu,
- 2) imię, nazwisko i siedzibę kancelarii notariusza, a jeżeli akt sporządziła osoba wyznaczona do zastępstwa notariusza lub upoważniona do dokonywania czynności notarialnych - nadto imię i nazwisko tej osoby,
- 3) imię i nazwisko spadkodawcy, imiona jego rodziców oraz jego numer PESEL,
- 4) datę i miejsce zgonu albo znalezienia zwłok spadkodawcy oraz jego miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci,
- 5) wskazanie spadkobierców, którym spadek przypadł – imiona, nazwiska i imiona rodziców oraz datę i miejsce urodzenia osób fizycznych, a w przypadku osób prawnych – nazwę i siedzibę,

- 6) tytuł powołania do spadku i wysokość udziałów w spadku, a w razie dziedziczenia testamentowego – określenie formy testamentu,
- 7) wskazanie spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne podlegające dziedziczeniu z ustawy oraz ich udziały w nim,
- 8) wskazanie osób, na których rzecz spadkodawca uczynił zapisy windykacyjne, oraz przedmiotów tych zapisów, chyba że osoby te nie chcą lub nie mogą być zapisobiercami albo zapisy windykacyjne okazały się bezskuteczne,
- 9) powołanie protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu,
- 10) podpis notariusza,
- 11) adnotację o dokonaniu rejestracji.

5. Wpis aktu poświadczenia dziedziczenia do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia

Niezwłocznie po sporządzeniu aktu poświadczenia dziedziczenia notariusz dokonuje jego wpisu do rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia.

Zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia ma skutki prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 164)

Niniejszy wpis ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi porady prawnej, konsultacji prawnej lub opinii prawnej, ani nie może być traktowany jako świadczenie pomocy prawnej w jakiegokolwiek formie. W szczególności autor nie doradza zachowań zgodnych, bądź niezgodnych z treścią wpisu, informując, że podjęcie lub zaniechanie działań w indywidualnej sprawie uzależnione jest od oceny stanu faktycznego oraz prawnego dotyczącego konkretnej sprawy.